№ 164 8 აგვისტო, კვირა 1866 1882 8 აგვისტო, კვირა № 164

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია [illegible]

ხელის-მოწერა [illegible] В Тифлисъ въ редак. „Дроэба".

„დროების" ფასი: [illegible] 9 მან. [illegible] 3 მან. [illegible] 5 მან. [illegible] 1 მან.

ფასი განცხადებისა [illegible]

[illegible] „დროებისა" [illegible]

ხუთის თვის ხელის-მოწერა.

პირველი აგვისტოდამ ამ 1882 წლის დამლევამდის

„დროება"

ღირს გაზეთით 4 (ოთხი) მანეთი

ხელის-მოწერა მიიღება: ტფილისში—გაზეთის რედაქციაში, თ. ივ. კ. [illegible] სახლებში, კლუბს ქვემოთ, ქუთაისში—ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, редакція „Дроэба".

ტელეგრამა

(ჩრდილო-რუსეთის [illegible] სააგენტოსი)

პეტერბურღი, 5 აგვისტო. გუშინ [illegible] დღე, რაც [illegible] გარდაიცვალა; ხვასკის [illegible] მოვიდა რამოდენიმე [illegible], სასაფლაოზე დაასწრეს რამოდენიმე [illegible] ქუჩაში [illegible] თავიანთ სახლში მიეცათ [illegible] თავიანთის საცემრად სასაფლაო-[illegible] დიდი [illegible] [illegible] ყარაულს; [illegible] დღე რამოდენიმე [illegible].

პეტერბურღი, 6 აგვისტო. „მმართველობის მოამბეში" იბეჭდება ინსტრუქცია რუსეთ-სადევნებლად ევროპის [illegible] კერძო მთის მაზრების წარ-მოებაზედ, სადაც მასწავლებლობის მუშაობა.

„ნოვოე ვრემია" იწერება, რომ ხაზინისაგან გადახდილი 67 მილიონი კრედიტის მანეთი სახელმწიფო ბანკის გაუქმებულ იქნება.

გრაფ ლორის-მელიქოვი [illegible] გამოდგა.

ამბობენ, რომ სამხედრო კურსებზედ მიღება აღარ იქნება და ეს კურსები თანდათან დაიხურება.

„ნოვოსტი"-ს გაუგონია, რომ სამხედრო პროგიმნაზიები სამხედრო სკოლებად გადაკეთდებიან.

პროფესორი გოლოვაჩოვი სტოვებს მოსკოვის უნივერსიტეტს.

„წესდებათ კრებაში" დაბეჭდილია რუს-ოსმალეთის დადგენილი შეკრუ-ლობა შესახებ 802½ მილიონ ფრანკის სამხედრო გარდასახდელისა.

ლონდონი, 6 აგვისტო. ხვალ ინგლისელები ეგვიპტეში მოჰყვებიან ხმელეთით და ზღვით სამხედრო მუშაობას.

დღიური

ჩვენი ქართული დასის ანტრეპრენიორები ბბ. აბაშიძე და მესხი გვაცნობებენ, რომ წარმოდგენები მომავალს ენკენისთვიდამ დაიწყებოდა, როგორც ამბობენ იმათ ბევრი [illegible] არ ნათამაშევი ახალი პიესები იქნება ორიგინალური და ნათარგმნი.

* *

„დროების" მე 161 №-ში, ჩვენი უცნობი კორრესპონდენტი შემოგვჩივის, რომ წმ. იოანე ნათლის მცემელის ეკკლესიაში მღვდელი თავის ადგილას არ იმყოფებაო. ამაზე მღვდელი გვწერს:

„ბატონო რედაქტორო! მოხსენებით დაბეჭდეთ თქვენს გაზ. „დროება"-ში ეს ჩემი წერილი და გამოუცხადეთ [illegible] თავის სახელით, [illegible] სიტყვების [illegible] თუ რომ მე [illegible] ადგილში [illegible] და ვიმყოფები, თუ ჩემი თანამდებობის საქმის გამო არ ვიყო ახლო-მახლო სოფ-ლებში თითო-ორ-ორ დღეობით. დასახლობა მაშ, კორრესპონდენტმა, რომელიც იმ დღე, როცა იმ ადგილში არ ვიყოფილვიყო და საქმეებით უფრო ვსწორდებოდი. ბევრი სხვადასხვა იტყობინება გაზეთებში ხოლმე კორრესპონდენტებისაგან და ერთი სიცრუეც თქვენ კორრესპონდენტსაც მოუტანია.

დ. ყვირილელი მღვდელი.

* *

— ქუთაისის უკანასკნელ არჩევნების შესახებ კიდევ მოგვდის დღემდის სხვადასხვა პირებისაგან წერილები თუ კორრესპონდენციები. ჩვენ საკმაოდ ახსნილი და გამორკვეული გვგონია ეს საქმე და ამიტომაც, რაც შეიძლება ეცდებით, რომ ჩვენი მკითხველები აღარ შევაწუხოთ ამ ამბების განმეორებით.

* *

— ბაში-აჩუკიდამ გვწერენ: სხვა უბედურებასთან ერთი უბედურებაც ეწვია ჩვენს დაბასაო. ამ დღეებში მოგვიკვდა ერთი სნეული ექიმი იაკობი. [illegible] არ სწყალობდათ, ეზიზღებოდა კიდეცაო, მაგრამ რადგან სიღარიბეში მოკვდა, სამარხი ფული ქართველებმა შეაგროვეთ და პატივისცემითაც დავმარხეთო. შეუნდოს უფალმა, რაც ჩვენზედ ცუდი მოუნდომებია.

„დროების" ფელეტონი, 8 აგვისტო.

უბრალო ზღაპრები*)

[illegible]

„ჩიჩუ" და „ნაჩეჩი"

ანუ

გლეხური თავად-აზნაურები

([illegible])

იყვნენ და სცხოვრებდნენ ძველად [illegible], სცხოვრებდნენ და იყვნენ სულელი თავად-აზნაურები. ერთი [illegible] მაძღებელი იყო და ამისთვის „ჩიჩუ" ჰქვიოდა სახელად. მეორე ნამდვილი თავადი იყო და ეძახოდნენ „ნაჩეჩს"! ორივენი, ვიმეორებ, სულელები იყვნენ, მაგრამ, როგორც მოგეხსენებათ, ჰკვიანებად მაინც ითვლებოდნენ.

— თვითონ ცხვირი, ვაჟკაცობა მქონდა, ჭროლი თვალი თავ-თავისიანობის ქება ახისთ, ულვაშების გარდაწკეპნა გვარიანად იციან და ქართველის ოქნება იან სულელებიო?—ამბობდნენ სხვა სულელი თავად-აზნაურები.

— მაღლებენ, ბატონო, პირსა თუ არა—ამ რუსული წყალმცირით მოდის, უმატებდნენ სხვები, მერე რა რუსული? რაკაც მე ახლა, ვთქვათ, ჩინეთურის არაფერი გამეგება, ისეც მათ რუსულს ვაუგებ თავს და ბოლოს. მეტად წმინდა და გაჩალხული ენა აქვთ, კვერსა ჰკრავდნენ სულელი აზნაურები და თითს მაღლა აზიდნენ თავისი აზრის დასამტკიცებლად.

— კაცნი მეტად ღვთის მოსავენი და ბრძენნი, მოყვასნი [illegible] მოძღვრისა. ამტკიცებდა თავის მხრით სქელი ბლოლოჩინი. სოლომონ ბრძენსა ზმობისასა და მხნე დავითის ქამხანგ-ქირვებისა!—აგრძელებდა იგივე კრიალოსნის რახრახით და თავის ქნევით.

ესმოდათ ეს რასაკვირველია ჩიჩუს და ნაჩეჩის და აღარ ჰყავდნენ სიხარულით: „ძალიან შეილები დავბადეთ მამულს, მე და ჩემმა ღმერთმა, ძალიან. ახლა რიგიც გამოვიჩინოთ ჩვენი ჭკუა."

— მოდ სთქვა ჩიჩუმ თავად-აზნაურობის კრებას ვესწრებით და იქ მიყურებით ამბავს. დავათვალიეროთ! მერე, ჰმ! მერე!...

— მერე, ბრძანა ნაჩეჩიმ, თავადაზნაურობის კრებაზე ვსწერთ და იქ გაჩვენებთ რა შვილებიც გვყოლიათ! მერე, ჰმ! მერე!...

— მაგენიო, სთქვეს სულელ აზნაურებმა, კრებას უცდიან და იქ გაჩვენებენ გონს კუდიანსად ახლაო!... მაგენიო, ჰმ! მაგენიო!...

— მაგენიო, დაუმატეს ყველამ მოამხრეებმა, კრებას ელიან, კრებასო, მაშინ გაჩვენებენ, მაშინო! მაგენიო, ჰმ! მაგენიო!...

ერთი სიტყვით აღარ იყო ყურთასმენა: „მაგენი და მაგენიო, მაშინა და მაშინო"!—ლაპარაკობდა მთა და ბარი.

მოაწია დღე იგიც!

მაზრის ჯარები გამოემგზავრენ ქალაქისკენ, წამოჰყვნენ მათ თავადებიც მათში ბევრი ჰკვიანები იყვნენ, უფრო ბევრი კი ჯერებზეც სულელიები. მათ უკანასკნელნი სულ ჩიჩუს და ნაჩეჩის მაჩვრებები იყვნენ და გზაში სულ თავის აქნევდნენ: „ახლაო და ახლაო", ჩიჩუ და ნაჩეჩიო და სხვა.

გაიხსნა კრება და წამოდგა ნაჩეჩი.

სულელ აზნაურებმა გამოყარეს თამბაქო, გაიჩხვლიტეს და გააჩხრიალეს ყველას ჩიბუხები წელში, რომ არ შეეშლებინებინათ ორატორისთვის, დაიკრიფეს ხელები გულზე და ღრმათ შეაჩერდნენ ნაჩეჩს. „იტყვისო!" უყვეს თვალი ერთი მეორეს.

— ეჰ, ქა განაცვალე რა თვალები აქვს! ჰკვირობდნენ კნეინები.

ნაჩეჩიმ დაიწყო:

— თქვენც იცით, ბატონებო, მე რა ჰკვიანი გახლავარ. ბებია ჩემმა ეს თქვენზე წინეთ შემატყო, მაგრამ მე მაინც არ ვამპარტავნობ. ამბობენ ჩიჩუც ჰკვიანიაო, მაგრამ არ მჯერა, ჩემისთანა არ უნდა იყოს. ამის დასამტკიცებლად აი რა მოგახსენოთ. მამოჩნდნენ, ბატონებო, ამ უკანასკნელ დროს ვაჟ-ბატონები, რომელნიც, ჩვენდა სასირცხოდ, ჯერ ჯვარზედ არ უცმიათ. ეს ულვთოები ამბობენ, გლეხებიც კაცები არიან და კაცური ცხოვრების ღირსიო. ამისათვის, გმობენ ღმერთს ულვთოები, გაუხსნათ მათაც სკოლები, შევეწიოთ მათ შვილებს სწავლის მიღებაში და სხვ. (კრებაში დიდი მოძრაობა. ისმის: „უცხონდა მათ მამა, ქვეყანა მერი-

*) ავტორი აცხადებს, რომ ეს „უბრალო ზღაპრები" დაწერილია სრულიად [illegible] ბასუსისაგან და, რადგანაც [illegible], ბევრი ცდის შემდეგ, ვერც [illegible] დაგვირავებს, ვერც სხვა რამე გამოყენება ვერ მოსერხდა,—ის თავისუფლის საცხოვრებლად განუზიარებს საზოგადოებას. მეტის რასაკვირველია, რომ არავისი დაცინვა მას ჰქონია სახეში. ამ ზღაპრების [illegible] სხვებიც, მაგრამ ახლა კი არა, [illegible] როცა თვითონ ავტორი ისურვებს და როცა აგრეთვე მას ჯარი დასჭირდება.

შემდეგ გვეგონაო, აგრძელებს კორრესპონდენტი, რომ ექიმად ხეირიანს ვისმე გამოგვიგზავნიდენო. გამოგზავნეს დროებითო ერთი ვიღაც სომეხი დამბლა დაცემული და სიბერის შეხედულებისაო. მოსარჩენი ავად-მყოფი, ვგონებთ, ამის შეხედვამ სასიკვდილოდ გადადვასო.

* * *

დღეს საღამოს, ალექსანდროვის ბაღში იქნება სეირნობა „ქალების ქველ-მოქმედ საზოგადოების“ სას რგებლოდ. ბაღი იქნება გაჩირაღდნებული. დაუკრავს ორი დასი ზურნისა, სამხედრო მუზიკისა და იქნება რუსული სიმღერები. აუშვებენ შარებს და შუშხუნებს. $6\frac{1}{2}$-დამ ბაღის ქვედა კარები დაიკეტება. ბაღში შესვლა ღირს 30 კაპ.

* * *

გუშინწინ საღამოს, შენინგის პავილიონში ერთი ვაებით შემოვარდა ერთი დედაკაცი და მიმართა იქ მსხდომთ: „— ბატონებო მიშველეთ ეს არის ეხლა, აქვე ერთმა „დესეტნიკმა“ მომტაცა ქოლგა და წამოსასხამი“! რამდენიმე პირი მიეშურა საითაც დედაკაცი უჩვენებდა, მაგრამ „გოროდოვოი“ უკვე გამქრალიყო.

პოლიცია და მისი ჩინოვნიკები აკი მშვიდობიანობის დამცველები არიანო?!!.

* * *

ამ მოკლეს ხანში გამოვა ისტორიული პოემა „დედა და შვილი“ და ახალი ლექსები თ. ილია ჭავჭავაძისა.

* * *

იბეჭდება აგრეთვე განსვენებული ტარასი არხიმანდრიტისაგან შედგენილი ქვათა-ხევის მონასტრის აღწერა.

* * *

ჩვენ შევიტყვეთ, რომ ამ უკანასკნელ ჟამს „დროების“ კორრესპონდენტს და თანამშრომელს მღვ. ივ. ბვარამაძეს (ვინმე მესხს), ბევრი შესანიშნავი არხეოლოგიური ნაშთები აღმოუჩენია, რომლებზედაც რაღაცა ნაირი წარწერა ჩანსო, რაც ძალიან დაეხმარება ქართულ ანბანის პალეოგრაფიულს შესწავლას.

* * *

„შრომაში“ იწერებიან:

„ბატ. კავკასიის სასწავლებო მაზრის მზრუნველს ნება მიუცია „წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოებისათვის, რომ ქუთაისის სათავადაზნაურო სკოლასთან გაიხსნას პირველი პროგიმნაზიის კლასი. ეს ანბავი ჩვენთვის ერთობ სასიხარულო უნდა იყოს, რადგანაც ჩვენს სკოლაში კურს გათავებულს სხვა სასწავლებლებში ვაკანსიების ძებნა აღარ დასჭირდებათ და ისევ იმ მასწავლებლების ხელმძღვანელობით ისწავლიან, რომელნიც, როგორც წრევანდელმა ეკზამენებმა დაგვარწმუნეს, ასე რიგიანად და გულ-დადებით შეასრულებენ თავის მოვალეობის აღსრულებას“.

* * *

„შრომაშივე“ სწერია:

„სანდო პირებისაგან შევიტყვეთ, რომ მთავრობას ტყიბულის რკინისგზის საქმე საბოლოოდ გადაუწყვეტია. ამასთანავე მთავრობას ის გარემოება მიუღია მხედველობაში, რომ ჩვენში ტყეები ერთობ შემცირდა, ასე რომ რამდენისამე წლის შემდეგ რკინისგზისათვის შეშაც აღარ იქნებაო. ამას გარდა წელს ჩვენში იმდენი ტყეები დაიწვა, რომ კიდევ რამდენისამე წლის განმავალობაში საშეშე ტყეების აოხრება დიდი უანგარიშობა იქნებოდა, მაშინ როდესაც ცხვირის წინ დაუმუშავებელი საწვავი განძი არის ხელ-უხებელი და იმის მოსახმარებლად მარტო ოცი-ოც-და-ათი ვერსი რკინის-გზა არის საჭირო“.

„დროების“ კორრესპონდენცია

—

ტოლა (რაჭის მაზრა), 23 ივლისს. ცუდად მტერი გაგიხდეთ პატივცემულო მკითხველნო, ცუდი ზაფხული ჩვენ წელს დაგვიდგა, ე ეთ საშინელს გოლვას არ მოვსწრებივართ, აღარ იქნა საშველი, არ მოიხედა ზეცამ თვისი შემწყნარებელი თვალით. ცაზედ წვიმის ნიშნები არსაიდ სჩანს, მზე თან-და-თან მწვავ სიცხეს აყენებს დედამიწას და მის შვილებს. ისეთს ადგილებზედ სად ც მცირეოდენი სიცხეც იშვიათად გვინ ხავს ხოლმე, ეხლა დილის ცხრა საათიდამ დაწყებული შუადღის მეექვსემდის რეომიურის ტერმომეტრით 30° სიცხეა. ნეტავი საღამოები მაინც გვქონდეს გრილი, როგორმე სულს მოიბრუნებდა ადამიანი.

სიცხისაგან გახურებული დედამიწა თითქმის განთიადამდის ვერ გრილდება, ისევ სიცხის იარმული ასდის, და ამ ღამითაც [illegible] ოკლებულია თავის კუთვნილებას, ვერ გვაგრილებს თავის წყნარი გრილი სიოთი.

ჭირნახულისა ხომ რაღა მოგახსენოთ: თქვენს მტერს დაადგეს ის დღე რაც მათ აღგვათ! დაიწვა, რაღაც უმეტესი ნაწილი, შუა სიმიდისა, ის გახლავთ უტაროვოდ ამწვარი, რომ წვიმის ნამები კი არა, მთელი ოკეანეც რომ გადაასხათ თავზედ მაინც ველარას უშველისთ. საბრალო სურათს წარმოგვიდგენს მათი პატრონები, საწყალი მუშა ხალხი, რომელიც ხელ-გულ დაკრეფილი შეჰყურებს თავის მთელი წლის ნაშრომის მძინვარის სიცხისაგან აწვას, და მოელის, დღეს თუ არა, ხვალ მაინც უეჭველად კუჭის დაცალიერებას, სიმშილს.

დამწვარს დამდუღვრაც მოემატაო, რომ იტყვიან ჩვენში, სწორედ ის მოსდის წელს ჩვენს მაზრას. ორი კვირა მეტია, რაც ჩვენს მაზრაში რამოდენიმე ალაგას იწვის მთები, ცეცხლი იმ ზომამდის გაძლიერდა, რომ მიუცილებელი საჭირო შეიქნა მაზრის უფროსისაგან მის წინააღმდეგ ზომების მიღება, და მიიღეს კიდეც, გაიყვანეს სოფლებიდამ ხალხი რამოდენიმე ასი კაცი, სცდილობენ როგორმე შეასუსტონ უწყალო მტერი, მაგრამ ჯერ კიდევ ვერ დაუშრეტიათ. ადვილი საქმე როდია ამისთანა საშინელ სიცხეში, სადაც ხესა და ამ გვარებს კი არა მიწასაც კი ეკიდება ცეცხლი, დიდ მანძილზედ მოდებული ცეცხლის დაქრობა.

ლეჩხუმის მაზრაშიაც იწვის მთები, ქულბაქის მახლობლად წაჰკიდებია და საკმაო ზარალიც მოუტანია: ტყესთან რამოდენიმე დესიატინა ჭირნახულიც უმსხვერპლია, იქაც მიუღია მაზრის უფროსს ზომები გაუქრობის

ცანიძემ თავი არ შეიწყინოს!) თქვენ, ბატონებო, განაგრძო ნაჩეჩიმ თვითონ ჭკვიანები ბრძანდებით და კარგად მიხვდებით, რა სისულელეა ეს ლაყბობა. მე თუ მკითხავთ, გლეხები ჩვენთვის წმინდა უბედურებაა! გასეირნება გინდა—გლეხი წინ გხვდება და თვალში გეჩოთირება, წყეროба გინდა—გლეხი ყანაში არ გიშვებს, ყურდგლობა გინდა—მაინც ფეტვს და სიმინდს არ გაჯირგალებინებს. ჯვარს ვაცვათ გლეხები და მათი მოსარჩლენი, გაათავა ნაჩეჩიმ და გადიწკიპა ულვაშები.

— მართალია, მართალი!—აუყვირდნენ სულელი თავად-აზნაურები. მართალს ბრძანებს, მართალსო!

— მართალია, მართალი!—აწრიპინდნენ კნეინებიც.—გლეხებს ჰქვრს ახდენენ, სეირნობას გვიშლიან, გავეყაროთო. თან უგზავნიდნენ კოცნას ნაჩეჩის და ღიმილით და თვალების პაჭუნით უმტკიცებდნენ: „გენაცვალე მაგ ქერა წვერებშიო!...“

— ძალნი მეტად ღვთის მოსავნი და ბრძენნი, მოყვასნი მღვდელ-მოძღვრისა, არ იშლიდა თავისას სქელი ბლაღოჩინი. სოლომონნი ჟამსა ბჭობისასა და მხნე დავითნი ჟამსა გაჭირვებისასა!...

შეიქნა ერთი ამბავი, ყვირილი და ვაი-ვაგლახი. სულელი თავად-აზნაურები ამტკიცებდნენ, რომ ნაჩეჩი ძალიან ჭკვიანიაო. ეწყინა ეს იჩუჩის, რასაკვირველია, ეწყინა და იფიქრა: „ვაი თუ თავად-აზნაურებმა მართლა იფიქრონ, რომ მე ნაჩეჩსავით ჭკვიანი არა ვარო“. გამოვიდა ისიც კრების წინ და მოჰყვა:

— ბატონებო! თუმცა ნაჩეჩიმ მოგახსენათ, რომ ის ჩემზე ჭკვიანია, მაგრამ ეს ტყუილია. მე მასზე უფრო ჭკვიანი გახლავარ და ეს მისი წინადადება ჩემი საკუთარი აზრი არის, მაგრამ მან დამასწრო. ეს, იმედია, ნათლად დაგიმტკიცებსთ თქვენ ჩემს ჭკვიანობას და, რაც გვარიშვილობას შეეხება, თუმცა იჩუჩის მეძახიან, მაგრამ მეც ნაჩეჩი გახლავარ. ამას წინედ ერთი რუსი ჩამოვიდა აქ, რომელსაც რუსეთში „სტამფილოს“ ეძახიანო და ამ რუსს მე პირ-და-პირ ვუთხარი, რომ ჩემი წინაპრები ბურიელებს სტაცებდნენ ქალს და ერთი განუწყვეტელი ჩხუბი იყო ჩვენში ამის გამო-მეთქი. მომიწონა, ბატონებო, ძალიან ყოჩაღი ბიჭები ჰყოფილხართო და თქვენ კი ყურსაც არ მიგდებთ. ეს მეტად სამწუხაროა, დაუმატა იჩუჩიმ ტირილით და მოყვა ფლიკვინით ცხვირის წმენდას.

— გიცხონდა პოჭიტარა მამაშენი, ის გურიელს ქალს წაართმევდაო, წამოიძახა ერთმა ჭკვიანმა თავადმა, ის ტურის-ჭამია ისო,—მაგრამ სულელი აზნაურების ხმაურობამ დაჰფარა მისი სიტყვები.

— ნუ ჰსტირი, გენაცვალე, მართალია, ჭკვიანი ბრძანდები, ბრძენი ბრძანდები და კაი თავადისშვილიც ხარო, ღრიალობდნენ ისინი.

— მაშ თუ ასეაო, განაგრძო გახარებულმა იჩუჩიმ, იცით რა გირჩიოთ, ახლა რომ ცხვირს ვეკირტნიდი თითით, ერთი კაი რამ მოვიგონე. ვთხოვოთ მთავრობას, რომ გლეხები და ის ცუდი თავად-აზნაურები, ჩვენ რომ არ გვიჯერებენ გადაასახლონ სადმე. დავრჩეთ ჩვენ მარტო, ვიყურდგლოთ და ვიწყეროთ, სანამ გული გვეგულებოდეო. ჰაერიც კარგი იქნება და კნეინებიც არ შეგვიწუხდებიანო.—გაუხარდათ ყველას ეს, რასაკვირველია, მოეწონათ—ჭკვიანი წინადადებაა, მაგრამ საეჭვოა, რომ მმართებლობამ შეიწყნაროს ჩვენი თხოვნა. არ შეიძლება რამე სხვა გზით მოვიშოროთ ისინი, ან ახალი კამისსია დავნიშნოთ, ან სხვა რამეო. მაგრამ აქ წარმოდგა წინ „სქელი ბლაღოჩინი“ და ბრძანა:

— ძმანო ქრისტიანენო! ნუ დრტვიკებ გული თქვენი, ნუცა სული თქვენი შეიქმს შფოთვასა. არა ძალითა კაცთათა, ლოცვითა ჩემითა განვათავისუფლებ ქვეყანას ამა სასირცხო სენისაგან, რამეთუ ლოცვა ჩემი მძლავრ არს წინაშე და სხვ.

დაიჩოქა ბლაღოჩინმა, აღაპყრო ხელები და წარმოსთქვა: დიდო ბაალ! სამსახურსა ჩემსა შენდამი არ ჰქონია სამზღვარი. რამდენი ვაცი შემიჭამია შენდა სადიდებლად, რამდენი ულუფა გამიმგზავრებია „გზასა მას ყოველთა ვანსა“. ჰყავ ჩემთვის ვედრება ესე, იხსენ კეთილშობილთა კრება გლეხთა და უსირცხვო აზნაურთა ერთობისგან და სხვ“.

ჰსთქვა თუ არა ეს ბლაღოჩინმა, იგრიალა უეცრად საშინელმა გრგვინვამ და აიტაცა ზევით მთელი გლეხობა და უსირცხო აზნაურობა. სით გაფრინდნენ, რა გზას დაადგნენ განდევნილები—სულიერმა არ იცის. ამბობენ, თუმცა ეს ძნელი დასაჯერებელია, რომ თვით სოლომონ პროტოკოლისტს, როცა მოუსურვებია ამ ამბავზე ჯეროვანი პროტოკოლის შედგენა ვერაფერი გაურიგებია.

— არ ვიცი, ის ჩემი განსვენებული ჯორი ნუ წამიწყდება, რა ნაპრავლენიით ულეტელიო, თუმცა ნე მოქეტ ბიტ ეჭვ მაგაში, რომ პროტოკოლ ოჩენ დაჟე ნუჟნო სოსტავითო.

ასე იყო თუ ისე იყო, ერთი კი ნამდვილია, რომ სენი მოსცილდა ქვეყანას. დარჩნენ მხოლოდ იჩუჩი და ნაჩეჩი თავის მომხრეებით. იყნოსეს მათ ჰაერი, იყნოსეს და გადაშალეს ხელები გაოცებით:

— იმე! ე რა მშვენიერი, ე რა წმინდა ჰაერიაო, ბრძანეს აღტაცებით!

ხალხი და სცდილობენ, როგორმე მოსპონ.

პირველი არარის ჩვენში ამ გვარი შემთხვევა, და ამისათვის ჩემის აზრით საჭიროა უფრო ჯეროვანი ყურადღება მიაქციონ ამხაგანს მამულის მეპატრონეებმა, რომ გაუფრთხილებლობის გამო ყოველ წელიწადს არ გვერთმეოდეს ხელიდამ რამოდენიმე ათასი თუმნის ხე-ტყე და არ გვინადგურდებოდეს ჩვენი საუკეთესო სარგებლობის მომცემი მთები. თორემ, თუ ასე უყურადღებოდ მოვიქეცით, მალე ცარიელი გახრეკილი გორები დაგვირჩება ხელში ეხლანდელი ჩინებული მთების მაგიერ.

ქუთაისის გუბერნიის სახალხო სკოლების დირექტორს დაუდვია ვალად ჩვენი მაზრის ზოგიერთი სოფლების, მაგალითად: ხვანჭკარის, ბუგეულის, ამბროლაურის და სადმელის სკოლების მასწავლებლებისათვის, რომ ამ ცხელ თვეებში არ შესწყვიტონ თავიანთ კლასებში სწავლება ბავშვებისა, და სამაგიეროდ თუთხმეტის დეკემბრიდამ თუთხმეტს ფებერვლამდის შეუძლიანთ შეაჩერონ სწავლება კლასებში.

ეს განკარგულება ხსენებული სკოლების მასწავლებლებმა გამოუცხადეს საზოგადოებას და მოსთხოვეს ბავშვები, აგზავნონ კლასში, მაგრამ ხალხი [illegible]ური ეუბნება, — როგორც დღემდის იყო, ისე ინებეთ ეხლაცო — ამ საშინელ სიცხეებში არ შეუძლიათ ბავშვებს სიარულიო და ვერც ვარონინებთო ამ [...]არით გაუსტუმრებიათ მასწავლებელნი.

ჩვენ არ ვიცით, რა მიზნით არის გამოწვეული ეს ახალი განკარგულება ბატონი დირექტორისა და ამისათვის ვერს ვერას ვიტყვით ამ საგანზედ. მხოლოდ ეს კი უნდა ვსთქვათ, რომ მართლა ძნელია ესეთ საშინელს სიცხეებში თავ და ფეხშიშველა ბავშების კლასში სიარული, გაკვეთილების შესწავლა და ტვინის მუშაობა. ამასთანავე გლეხს დანარჩენ დროებზედ უფრო ეხლა ეჭირება თავის შვილები ოჯახში, რომლებიც ამ მუწუხს მუშაობაზედ, ცოტაც არის მაინც, ხელს მოუწყობენ შეეწევიან რამეზედ მშობლებს; — ამ გვარი ცვლილება სასოფლო სკოლებში, ჩვენის აზრით, არც გლეხისა და არც მათი შვილებისათვის არის სასარგებლო.

რამოდენიმე წელიწადია მას შემდეგ, რაც ლაილაშში, სადაც სასამართლო და პოლიცია იმყოფება, შემოკრეს მცხოვრებლების ხარჯით ცოტაოდენი ადგილი. შიგ გააკეთეს პატარა „ბესეტკა“ და მორთეს ყვავილებით. ბაღში დარგეს რამოდენიმე სამხლვარ-გარეთის ხეების ნერგი და სხვა-და-სხვა ყვავილები. ამ პაწია ბაღს დაარქვეს ლაილაშის ბულვარი. მართლადაც, რომ შებრძანებულიყავით გიამებოდათ. დღემდის მაზრის უფროსიც ჯეროვან ყურადღებას აქცევდა ამ ბაღს, ეხლა, რაკი ლაილაშიდამ გადასვლა მათი გათავებულია, ის ბაღი დავიწყებაში მიუციათ და დღემდის ადამიანებისათვის დროს-გასატარებელი, სასეირნოდ გაკეთებული ადგილი, ეხლა პირუტყვების სასეირნოდ გაუხდიათ. ვეაკვირვებს ამ გვარი შეურაცხყოფა ხალხის საჭირო გასართობ ადგილისა. სასამართლოების გარდატანა გარდასწყდა, თორემ მთელი ლაილაშის და მისი მცხოვრებლების გარდატანა არავის გარდაუწყვეტია. ნუ თუ ვინც დარჩება მისთვის არ არის საჭირო ეს ადგილი, ნუ თუ ვისი ხარჯითაც გაკეთებულია, არა აქვს უფლება, ხმა ამოიღოს ამ საგანზედ, ნუ თუ რიგიანობა მოითხოვს იმას, რომ გუშინ რასაც გულსმოდგინედ ვაკეთებდით, დღეს გავაფუჭოთ მარტო იმ მიზნით რომ მე აღარ ვიქნები აქ და ვერ ვისარგებლებო. არ მოგვწონს ესეთი მოქმედება.

თ. ქაიხოსრო გელოვანი.

წერილი რედაქტორთან.

ბატ. რედაქტორო!

ტფილისის საზოგადოების წინაშე დამსახურებულია ერთი ნემეცი, მექარხნე დურგალი ბ. ზეცერი, რომლის სახელი და დიდება მხოლოდ იმიტომ მოფენილა, რომ ის ნემეციაო და როგორც ევროპიელი კარგად იცის თავის ხელობა და ქარხანაშიაც სულ ნემეცი და ფრანცუზის ხელოსნებს ამუშავებსო. — ამ გვარმა შეხედულებამ ისეთი ბედნიერების სხი[...] წყალობითაც იგი რამდენიმე ხნის შემდეგ გახდა მდიდარ კაპიტალისტად: ტფილიში გაიკეთა დიდი და კარგი სახლები, ქარხანა, ბაღი, [illegible]ში სახლები და, ვინ იცის, რამდენი კიდევ სხვა-და-სხვა ამისთანაები.

მაგრამ, რომ მიბრძანდეთ და ნახოთ იმის ქარხანა, სულ ქართველებით არის სავსე ერთიც არ მუშაობს იქ უცხოელი, გარდა ზეცერის თანაშემწისა.

როგორც ზემოდაც მოვიხსენეთ, ზეცერს, როგორც კარგს და მდიდარს მექარხნეს, ჰყავს რამდენიმე შაგირდები, რომლებიც მას აბარია იმ პირობით, რომ ხელობა ასწავლოს. კარგი და პატიოსანი, მაგრამ ამ სწავლებასთან ბ. ზეცერს ისეთი წესებიც შემოუღია თავის ქარხანაში და ისეთნაირად ეპყრობა ამ ქართველ-შაგირდებს, რომ ყოველ პატიოსან კაცს აღაშფოთებს მისი მოქმედება.

შაგირდების ცემა-ტყეპა ბ. ზეცერს საუკეთესო საშუალებად შემოუღია ქარხანაში. უბრალო რომ დანაშაულისთვის შაგირდს სასტიკად დასჯის ჯერ ცემით, და შემდეგ ბნელს ოთახში ჩააგდებს. ოთახში დააწყვდევს ხოლმე მხოლოდ ღამე, რადგანაც ღამე თავისუფალია შაგირდი, და დღისით კი თავის საქმეს არ მოაცდენს. ცემაც საღამოთივე იცის. საწყალ შაგირდს იმ ღამეს პურსა და წყალსაც არ აძლევს. წარმოიდგინეთ, თუ რა სამძიმოა ეს მთელი დღე მომუშავე შაგირდისთვის. თუ რომელიმე შაგირდმა გაბედა და თავის ამხანაგს პური მიაწოდა, ვაი იმისი ბრალი, იმასაც ესვე სასჯელი მოელის.

ბ. ზეცერს, საცემარ იარაღად მიღებული აქვს ტვავის მათრახი, მაგ-

---

არც ქალამნების, არც ნაქოტის სუნი აღარ არისო.

— იჰ, იჰ! — კვიროდნენ თავის მხრით კნეინები, რა უცხო ჰაერია, რა სუნნელებააო! — ჩაუყარეს ხელები იჩუჩის და ნაჩეჩის, გადააქციეს სხვა სულელი აზნაურებიც „კელავრებად“ და მოჰყვნენ სეირნობას ბაღში.

— თქვენ ამისთანები და თქვენ ამისთანებიო! — ეუბნებოდნენ კნეინები იჩუჩის და ნაჩეჩის.

— ჩვენ ამისთანები, ჩვენ იმისთანებიო! — მორცხვად ეთანხმებოდნენ იჩუჩი და ნაჩეჩი.

— თქვენ ბრძენთა ბრძენნი, კომბლებო! — ეკურკურებოდნენ კნეინები. — ჩვენ ბრძენთა ბრძენნი, ტურფა კომბლებო! თვალ-დაშვებულნი იმეორებდნენ იჩუჩი და ნაჩეჩი.

[...]ცნი მეტად ღვთის მოსავნი და [...]ბრძენნი, მოყვასნი მღვდელ-მოძღვართა, დინჯად ადგა თავისას სქელი [...]ჩინი, სოლომონნი ჟამსა ბჭობასა და მხნე დავითნი ჟამსა გაჭირვებისასა!

ისეირნეს და ისეირნეს იჩუჩიმ და ნაჩეჩიმ კნეინებთან, იკნოსეს და იყნოსეს იმ კარგი ჰაერით, ეკურკურეს და ეკურკურეს ერთი მეორეს და მოსწყინდათ ბოლოს.

— როგორ იტყვი, მამუჩარ, როგორია ახლა ერთი კარგი საუზმე? — [...]კითხა ერთი სულელი აზნაური მეორეს:

— ჰმ! კარგია, ბატონო ჭაქუჩ, მეტი არა! — დაემოწმა მეორე.

— როგორ იტყვი, ბატონო მამუჩარ, კვლავ განიმეორა პირველმა აზნაურმა, როგორია ახლა მოხარშული ბეჭი, ტყემალში ამოვლებული?

— ჰმ! ნულა ბრძანებთ, ბატონო ჭაქუჩ, მიუგო მეორემ, რომელსაც ამ მოგონებაზე პირი ნერწყვით აევსო.

— ჟერალას სსუხდებით მერე, ბრძანეს იჩუჩიმ და ნაჩეჩიმ, მობრძანდით ჩვენთან და მიირთვით ერთიც და მეორეცო. წავიდნენ სულელი აზნაურები იჩუჩი და ნაჩეჩისთან და გაიყოლეს კნეინები.

— ჩვენო, ბძანეს უკანასკნელებმა, უფრო ჩაი და მურაბა გვიამებაო.

მივიდნენ იჩუჩი და ნაჩეჩი თავის სტუმრებით სახლში და დაიძახეს:

— აბა ბიჭებო! საუზმე სტუმრებს, ჩაი და მურაბა ქალბატონებსო! — სთქვეს და გაახსენდათ: აკი გავყარეთ გლეხებიო? გაახსენდათ ჩამოყარეს ქვიქვირი. ჩამოყარეს ქვიქვირი და ჩამოსხდნენ აქა-იქ, ჩამოსხდნენ აქა-იქ და ჩაფიქრდნენ თავისებურად.

იფიქრეს, იფიქრეს და, როგორც იყო, იკადრეს: მიბრძანდნენ, ახედ-დახედეს თაროს, მისუნ-მოსუნეს, მაგრამ არ გეტკინოთ გვერდები — ვერაფერი ვერ ნახეს.

— სეირი თუ გინდა, ეს არის! ამოიოხვნეს სულელი თავად-აზნაურებმა.

სთვლს და შეხედეს ერთი მეორეს, შეხედეს და ჩამოყარეს ცრემლები, ჩამოყარეს ცრემლები და გადაეხვივნენ [illegible]ვიანთ კნეინებს:

— თქვენ გენაცვალეთ, ტურფა ვარდო, რაღას მიირთმევთ, რომ არაფერი არისო?!

არღნენ ტურფა ვარდები და დაეკონენ ტურფა კნიაზებს:

— რისთვის არ არი საჭმელ-სასმელიო, ატირდნენ თავის მხრით ტურფა კნიაზებიც და დაეკითხნენ იჩუჩის და ნაჩეჩის: — სად გაიპარა საჭმელ-სასმელიო?“ — გაიყარეს ცხვირში მათაც თითი და მიაჩერდნენ კუთხეს. დალახოს ხონის წმიდა გიორგიმ, მართლა ბიჭო სად გაფრინდენ ტყემლიანი ბეჭებიო.

იფიქრეს და იფიქრეს, იკირტიმალეს ცხვირში თითები და იკირტიმალეს, მაგრამ მაინც ვერაფერი გააწყვეს. შეხედეს სულელ თავად აზნაურებმა, რომ ცუდადაა საქმე და მოჰყვნენ ხელახლავ ტირილს. გაიშალეს კნეინებმაც თმა და დაიწყეს მოთქმა: „ჩემო ქვიშნის მურაბაო, ჩვენ სურიმის საწებლით მომზადებულო ბეჭებოო“. მიატოვეს ცხვირის [...] იჩუჩიმ და ნაჩეჩიმაც და [...]ეს მათაც ტირილი.

— ვინმე მადლიანი მაინც გამოჩნდეს, გვეტყოდეს, სად გაჰქრა საჭმელ-სასმელიო! — მოთქვამდნენ ყველანი ერთად.

ამოძვრა ხვრელიდამ პატარა თაგვი და შეაჩერდა თავადებს. ხან უყურებს კრებას, ხან ცუცქნის კაკალს, ხან ალარაა სიცილით.

— რა გაცინებს შე კატის არჩივო? — დაეკითხნენ თავადები.

— თქვენი ჭკუა, უკუის კოლოფებო, თქვენი სიბრძნე, სიბრძნის ყუთებო.

— ვის უბედავ შენ დაცინვას? — განაგრძეს თავადებმა.

— ვინ გგონივართ ჩვენო? — დაუმატეს სულელ თავად-აზნაურებმა.

— ჩემი მამა გურიელს ჰსტაცებდა ქალსო! — გაწყრა იჩუჩი.

— ჩემი ბაბუა პირველი მოყურდგლე იყოო! — დაიტრაბახა ნაჩეჩიმ.

— ახ, თქვე სულელებო, თქვე სულელებო! — განაგრძო თავის ქნევით პატარა თაგვმა. თავის თავს კი არა — თქვენ ჩვენც მოგვკლავთ შიმშილით. ვინ გაიგონა უგლეხოდ პური და ღვინო, ვინ ნახა უგლეხოდ ისრიმიანი ქათამი და ტყემლიანი ბეჭი! — სთქვა და გააქნია თავი, გააქნია და ჩაძვრა თავის ხვრელში. გაიყვეს ძმურად თავადიშვილებმა ის ერთი კაკალი, თაგვს რომ დარჩა, მოსულიერდნენ ცოტა და დაიმედეს ხელახლად თავის თავი.

ილ. ხონელი.

(დასასრული ხვალ)

რამ ხშირად კეტითა და ჯოხებითაც კი ერევა საწყალ შეგირდებს. ხშირად უჭმელობა სიცხლეცა ილევიან. ჭამასთან შეგირდებს მეტადრე ცუდად ექცევა. მთავარ კრიზის ყარაულად, ბ. ზეცერი — შეგირდებს აყენებს მთელ ღამეს, რომელთაც ეს ყარაულობა რიგრიგად ხვდებათ; ყარაულმა იმ ღამეს სალდათის შინელი უნდა ჩაიცვას, ჯოხი ხელში დაიჭიროს და ისე იდგეს მთელ ღამეს, როგორც ზამთარში, აგრეთვე ზაფხულის ღამეებშიაც. ამ უბედური შეგირდებს ხშირად ართქლის ქვაბებში ჩასვამს ხოლმე და არეცხინებს; მათ იქით ნაირად იღუპებიან და იხრჩობიან მაშ ქვაბებში, რომ სრულიად დაუვლელი და უფერული ამოდიან.

თუმცა ასე უმართებულოდ ეპყრობა ბ. ზეცერი თავის შეგირდებს, თუმცა მასზე საჩივრებიც ხშირად მიდის ხოლმე, მაგრამ იგი მაინც ყოველთვის თავს მართლულობს. იქეთ პიროვნებასაც უკრავს ეს ზეცერი შეგირდებს, რომ თუ ვინიცობა მოინდომეს მის ნებადაურთველად ქარხნიდამ გამოსვლა და [illegible] ოსტატ კაცთან მიუშვებს სამუშაოდ და თუ გაბედა წასვლა ერთი მათგანი „დამტრატინებს" სახელოსნოს უფროსს, რომელსაც ყველაფერი შეუთანხმის მისი მხარე უკავია.

[illegible] ბ. ზეცერის შეგირდები [illegible] [illegible] რომ სხვა გზით შეიცე გადაბეჯდილი იქმნეს შესასამე.

ჭ.

3 აგვისტოს.

ტფილისის სამკურნალო.

ავათმყოფები მიიღებიან დღილის [illegible] საათიდამ დღის [illegible] საათამდის.

ორშაბათს. [illegible] —შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარდების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობისა, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი და დანიელ-ბეგოვი—მარდების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

ოთხშაბათს. ლისიცევი და მირამანოვი შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარდების სისუსტის ავათმყოფობისა.

ხუთშაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობისა, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარდების ავათმყოფობისა.

პარასკევს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი, მირამანოვი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარდების სისუსტის ავათმყოფობისა.

შაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; ქალდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარდ. ს სუსტის ავათმყოფობისა.

განცხადებანი

ნაფიცი ვექილი
სერგეი ვასილის ძე
ჩემესოვი
გადავიდა მელიქოვის პროსპექტზე მატბეელოვის სახლებში. (6—2)

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЪ
ЮРИДИЧЕСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ
Издаваемый въ г. Тифлисѣ
(годъ второй)

Открыта полугодовая подписка на журналъ съ 1 Іюля 1882 г. по 1 января 1883 года

Цѣна за полгода 6 руб.

Кромѣ того можно подписаться на 3 м-ца 3 р. 20 к. на 1 м-цъ 1 р. 20 к. Подписка принимается до конца года.

Полугодовые подписчики могутъ вносить при подпискѣ 3 р. и черезъ мѣсяцъ еще 3 руб.

Подписка принимается въ г. Тифлисѣ въ Администраціи журнала, Сололакская улица д. № 10 и въ Москвѣ и въ С.-Петербургѣ въ книжныхъ магазинахъ И. И. Анисимова. (6—3)

მაღაზია
სალიანის თევზეულისა

უცხადებს საზოგადოებას, რომ მან ახლად მიიღო სალიანში მარტში დაჭერილი თევზეული საგანგებოდ მომზადებული და ისყიდება წვრილადაც და პარტიითაც. აქავე ისყიდება ყოველ დღე მოხარშული თევზეული. მაღაზია იმყოფება თამამშოვის ქარვასლის ქვეშ. (12—8)

მიცვალებულის შენახვა
(ბალზამით გაკეთება)

ახლად მოგონილის სისტემით, გვამის გაუჭრელად, სისხლის მილებში წამლის შეშვებით. ისეთ ნაირად შეინახება მიცვალებულის გვამი, რომ რამდენიმე წლობით არ გაფუჭდება.

ფასი 40 მანეთიდამ 120 მანეთამდე.

ბალზამის საშუალების გარდა, უბრალოდაც ვაკეთებ მიცვალებულის გვამს ფასი 15 მან. 25 მანეთამდინ.

ადრესი: ვართანის მოსაჯარადრე აკადურინი, ვორონცოვის წყლის-ნაპირ ქუჩაზედ. (3—3)

ახალი ქართული
ქარაბადინი
ისყიდება ტფილისში: შავერდოვის და გრიქუროვის წიგნების მაღაზიებში; ქუთაისში: მურადოვის და ჭილაძის წიგნების მაღაზიებში.

ფასი ქდიანის ერთი მანეთი.

დაიბეჭდა და ისყიდება

ქეთევან ყარამანის შვილის
მოთხრობა,
მეთოთხმეტე ნაწილი.

მსურველთ შეუძლიანთ მოითხოვონ პირველის ნაწილიდამ ვიდრე უკანასკნელ ნაწილამდის მელიქიშვილის სტამბაში, ბატონ ნიკო ჩუბინაძესთან.

ქართველ ქალებისაგან ნათარგმნი
მოთხრობანი
წიგნი მეორე.

ისყიდება ტფილისში: შავერდოვთან, ჩარკვიანთან და გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ვალის პირ-დამზირ).

ქუთაისში: ჭილაძის და ნიკოლაძის მაღაზიაში.

გორში: მ. ეგრესელიძესთან.

დაიბეჭდა და ისყიდება ზრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

მამული
საერთო მფლობელობაზე

თხზულება
ანტონ ფურცელაძისა.

იამბიკოთ ცემული ოლოვო
ზაქარ ჭიჭინაძისაგან.

ფასი თითო წიგნისა ორ-ორი აბაზი.

დაიბეჭდა, გამოცემა და ისყიდება
ტფილისის წიგნის მაღაზიებში
უმაშ-არაკი
ფრანგულიდამ და სპარსულ-არაბულიდამ გადმოთარგმნი თ. რ. ერისთავის.

ისყიდება
ტფილისის წიგნის მაღაზიებში ახლად გამოსული რუსულ ენაზე წიგნი:

Грузинскія крестьянскія грамоты, крѣпостные и судебные акты, грамоты и письма грузинскихъ и персидскихъ царственныхъ особъ. (Матеріалы для исторіи древной грузіи).

сост. Д. П. Пурцеладзе.

ქუთაისში ისყიდება ჭილაძეების მაღაზიაში.

ფასი ერთი მანეთი.

ტაქსის
საკვებად ხორაგეულებათა, რომელნიც ისყიდებიან თფილისის ბაზრებში, დუქნებში და დახლებზედ 1 აგვისტოდამ 15 აგვისტომდის.

გამომცხვარი პური ხორბლის ფქვილისა:

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	5
მეორის „	—1 გირ.	3½
მესამის „	—1 გირ.	—

იმავე ფქვილ. თონეში გამომცხვარი:

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	5½
მეორის „	—1 გირ.	4

ჯვარის-მამის პური:

პირველ ხარის. ლავაში	1 გირ.	6
მეორის „ „	—1 გირ.	5
მესამის „ „	—1 გირ.	4½

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	9
მეორის	—1 გირ.	7
ხბოკი	—1 გირ.	15
ცხვრის ხორცი	—1 გირ.	10

ღორის ხორცი:

პირველი ხარისხის	—1 გირ.	—
მეორის „	—1 გირ.	—

გამოვიდა ცალკე წიგნათ
დრამა
სამშობლო!
ისყიდება შავერდოვის საგენტოში.
ფასი 60 კაპ. (20—12)

ბიბლიოგრაფიული განცხადება.

ბუნების კარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი, უმცროსს კლასებში სახმარებელი, შედგენილი ი. გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა მეოთხე შესწორებული გამოცემა და ისყიდება გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში, კუკიის სიდის ყურთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და აგრეთვე პირებს, რომელნიც იყიდიან ნაღდს ფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზემპლიარისა, ანუ მომეტებულსა, დაუთმობა ეგზემპლიარი თოთხმეტ შაურად; ვინც ოც-და-ათს ეგზემპლიარს იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურად. ყდისათვის უნდა დაემატოს სამი შაური.

კარტა საქართველოსი, მეორე შესწორებული გამოცემა; ისყიდება იმავე მაღაზიაში, ფასი სამი აბაზი; ვინც ათს ეგზემპლიარს იყიდის კარტა მიეცემა თორმეტ შაურად, ოცი ეგზემპლიარის მყიდველს — ათის შაურად.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 7 Августа 1882 г. *Типографія Меликова* გამომცემელი [illegible] რედაქტორი ს. მესხი.